

BOEKBESPREKINGEN

COLIN R. COWELL, IVAN CURSON, GEORGE F. KANTOROWICZ, DAVID S. SHOVELTON, F. IVOR WHITEHEAD. *Inlays, crowns and bridges. A clinical handbook*. Edited by GEORGE F. KANTOROWICZ. Bristol: JOHN WRIGHT AND SONS limited. 1963, 174 pag., prijs 32s.6d.

Het is een illusie de opvatting te huldigen, dat een practicus die georiënteerd wil blijven over de ontwikkeling in zijn beroep, door literatuurstudie en met behulp van de recente uitgaven der handboeken dit doel kan nastreven. Deze bronnen van kennis, waarbij de klinische aanwijzingen veelal schuil gaan in uitvoerige academische uiteenzettingen, eisen, hoe belangrijk zij ook zijn, te veel tijd en concentratie. Een goede leidraad, welke voorziet in de behoefte aan beknopte en toch verantwoorde voorlichting, is voor de practicus onontbeerlijk.

Dit boek is ons inziens een geslaagd specimen van een dergelijke vorm van praktische voorlichting. Verlucht met 168, vaak meervoudige, illustraties wordt hier binnen het bestek van 174 pagina's de huidige stand van de toepassing van inlays, kronen, jacketkronen, vensterkronen, stiftkronen, driekwart kronen en velerlei typen brugwerk systematisch beschreven vanaf de indicatie, via preparatie – en afdrucktechniek tot aan het plaatsen van de restauratie. Zonder twijfel is voor verschillende onderdelen een afwijkend inzicht mogelijk, doch het boek geeft blijk geschreven te zijn, niet door theoretici, doch door klinische docenten, die hun schriften mede baseren op een grote persoonlijke ervaring.

L.J.A. VAN SCHIJNDEL

R. SCHÖBEL: *Wege zur Erhaltung der Leistungsfähigkeit des Zahnarztes*. Uitgave: Johann Ambrosius Barth Leipzig, 1962. 159 blz. Prijs geb.: DM. 18.70.

Al is deze ongewijzigde tweede druk reeds geruime tijd in ons bezit, zo is niettemin een bespreking nog actueel. Immers de beroepsgezondheid staat door het initiatief van de F.D.I. in de officiële aandacht. Ook de „kolommen” van het Tijdschrift hebben in het recente verleden door belangrijke publicaties in rechtstreeks en meer zijdelings verband met dit thema van het belang ervan getuigenis afgelegd.

Ten einde het prestatievermogen van de practicus voor verkeerde fysieke inspanning te behoeden en het door de jaren heen in goede conditie te houden, heeft de schrijver zich uitvoerig en indringend bezig gehouden met de (foutieve) houding waarin de behandelingen worden uitgevoerd en de wegen aangegeven waarlangs het risico van lichamelijke afwijkingen als gevolg daarvan, kan worden verminderd en zo mogelijk voorkomen.

Ons beroep, zo zegt de auteur in zijn voorwoord, kan een levensvervulling zijn en voldoening verschaffen, maar het is hard en moeilijk. Dit laatste zal buitenstaanders natuurlijk overdreven voorkomen, maar het stelt desondanks eisen aan de fysieke en geestelijke gesteldheid waaraan niet ieder zonder opbod van krachten kan voldoen. Dit is mede een gevolg van de divergentie tussen het dagelijkse bioritme en de door de toeloop van patiënten volgens het traditionele patroon afdwongen arbeidsconcentratie. Naast de geestelijke inspanning is er de lichamelijke belasting van het staande werken in een

ongunstige houding, die meer door gewoonte dan door een economische aanwending van de spierenergie wordt bepaald. Door deze averechte inspanning kunnen op de duur beroepsmatige afwijkingen optreden. Vooral het staande werken met alle gevolgen voor het skelet (platvoeten, vervorming van de wervelkolom) en het vaatstelsel (varices) heeft de volle aandacht van de auteur. Uit dien hoofde bepleit hij de noodzaak van vooral zittend werken, maar ook dit dient dan in een fysiek volledig aangepaste houding te geschieden. De constructie van de betreffende zitgelegenheid stelt dan ook bijzondere voorwaarden, waarvoor hij zelf een oplossing heeft gezocht. In instructieve, raak getroffen tekeningen wordt gewezen op de krachtverspilling waarmee de onderscheidene handelingen (ook wel zittend) worden uitgevoerd, en hoe zulks kan worden voorkomen door een ontspannen werkhouding.

Voorts wordt uitvoerig aandacht gewijd aan de voetbezwaren zoals die ontstaan als gevolg van het staande werken en de symptomatologie van de zich eveneens ontwikkelende skeletdeformaties.

Profylactisch doet de schrijver passende gymnastische oefeningen aan de hand, met inbegrip van massage, ten einde vooral de voetbezwaren te voorkomen; alles verduidelijkt met foto's en tekeningen.

Het indrukwekkende aantal afbeeldingen van 300 toont reeds aan dat de auteur niets aan het voorstellingsvermogen van de lezer heeft willen overlaten. Deze blijft nergens in twijfel omtrent hetgeen in de tekst wordt betoogd en voorgestaan. De lezer krijgt aldus een duidelijke voorstelling van de lichamelijke bedreigingen waaraan de tandarts bloot staat in de jaren van zijn ingespannen werkzaamheid.

Dat de auteur geen vergeefs werk heeft verricht kan blijken uit de ongewijzigde herdruk kort na de verschijning.

Een literatuurlijst van ongeveer 100 nummers toont aan dat het thema op een behoorlijke staat van dienst terug gaat.

P.H. BUISMAN

Deutscher Zahnärzte Kalender 1964. 23. Jahrgang. Herausgegeben von Prof. Dr. EWALD HARNDT. 329 blz. 112 Textabbildungen. Carl Hanser Verlag München. Prijs: geb. DM 19.80.

In gelijk en gelijkvormige uitvoering als de voorafgegane is dit tandheelkundige jaarboek met een nieuwe combinatie van actuele wetenschappelijke verhandelingen, naast de geijkte rubrieken, in het licht gegeven.

Geopend wordt met een uitvoerig opstel van SCHÜLE (Erlangen) over de chemotherapie bij pyogene infecties in het gebied van de kaken. Na de grondslagen van de chemotherapie worden de praktische toepassing, de speciale klinische aspecten en de individuele chemotherapeutische medicatie aan een bespreking onderworpen.

Prof. HAYM (Mainz) geeft vervolgens commentaar op de veelvormigheid en het vraagstuk van de wonde, complicaties en de behandeling ervan met betrekking tot het gebied van mond, kaak en aangezicht. Over het Costen-syndroom, betrekking hebbend op stoornissen in verband met afwijkingen in het kaakgewricht, geeft HUPFAUF (Mainz) een verhelderende uiteenzetting. De praktijk van het (selectieve) inslijpen als profylaxe inzake dreigende parodontale aandoeningen in het gevolg van occlusale en articulaire afwijkingen, zomede vermijding van foutieve technische uitvoering, wordt beschreven door Prof. KRÖNCKE (Tübingen). De behandeling in één zitting van het gangreneuse

wortelkanaal wordt (niet geheel overtuigend) uiteengezet door WANDEL (Berlijn). Vervolgens geeft Prof. HAUSER (Frankfort a.d. M.) een overzicht van de zeldzaam geworden gebitsaantastingen door zure dampen in bepaalde bedrijven, mede als basis voor een eventuele deskundigenverklaring voor de sociale verzekering. HROMATKA (Kitzbühel) bepleit de onbeïnvloede beetbepaling door middel van het reflectorische slikmecanisme om aldus deze relatie betrouwbaar te laten vastleggen.

In een daarop volgende uiteenzetting bespreekt ELBRECHT (Frankfort a.d. M.) de grondslagen van de toepassing van schuifbevestigingen en gewrichtverankeringen bij partiële protheses; SONNABEND (Göttingen) behandelt de voorwaarden waaraan de inrichting en uitrusting van de donkere kamer moet voldoen voor het verkrijgen van optimale röntgenopnamen.

De belangrijkste resultaten van wetenschappelijk speurwerk in de jaren 1960-'62 worden overzichtelijk weergegeven door Prof. KEIL (Gieszen). BONSACK (Biel) houdt zich vervolgens bezig met de tekortkomingen van de dentalindustrie bij haar streven tot rationalisering van daarvoor in aanmerking komende installatiestukken, waarna MÜNCH (Bamberg) over de nieuwste technische hulpmiddelen rapporteert.

In aansluiting op deze wetenschappelijke pièce de résistance volgen de gebruikelijke rubrieken inzake de belangrijkste geneesmiddelen, personeels- en fiscale aangelegenheden, tabellen, de officiële honorarium-regeling en al hetgeen voor de practicus in Duitsland van voldoende belang geacht wordt om in dit Jaarboek een vaste plaats te verschaffen.

Een aanbeveling voor hen die met de traditionele samenstelling van deze „Kalender” vertrouwd zijn geraakt kan gevoegelijk achterwege blijven. Voor dezen is zij een begrip geworden.

P.H. BUISMAN